

Agenda – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:

Y Siambr – Y Senedd

Dyddiad y cyfarfod:

Dydd Mercher, 3 Gorffennaf 2019

Amser y cyfarfod: 13.30

220(v3)

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Addysg

(45 munud)

Bydd y Llywydd yn galw ar lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau heb rybudd ar ôl cwestiwn 2.

[Gweld y Cwestiynau](#)

2 Cwestiynau i'r Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

(45 munud)

Bydd y Llywydd yn galw ar lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau heb rybudd ar ôl cwestiwn 2.

[Gweld y Cwestiynau](#)

3 Cwestiynau Amserol

Ni ddewiswyd unrhyw Gwestiynau Amserol.

4 Datganiadau 90 Eiliad

(5 munud)

5 Dadl ar Gynnig Deddfwriaethol gan Aelod – Rheoli'r Gwasanaeth Iechyd

(30 munud)

NDM7102 [Helen Mary Jones \(Canolbarth a Gorllewin Cymru\)](#)

Cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru:

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru

National
Assembly for
Wales

1. Yn nodi cynnig ar gyfer Bil ar reoli'r gwasanaeth iechyd.

2. Yn nodi mai diben y Bil fyddai:

a) sefydlu corff proffesiynol i reolwyr y GIG yng Nghymru i bennu cymwyseddau proffesiynol craidd ar gyfer rheolwyr ar bob lefel, sicrhau bod rhaglenni hyfforddiant cychwynol priodol a rhaglenni datblygiad proffesiynol parhaus yn cael eu datblygu, a gyda'r pŵer i gymryd sancsiynau yn erbyn rheolwyr am berfformiad gwael neu anniogel;

b) sicrhau gwir annibyniaeth Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru;

c) gosod dyletswydd gonestrwydd cyfreithiol i fod yn berthnasol i bob gweithiwr iechyd proffesiynol gan gynnwys rheolwyr; a

d) sefydlu system gwyno ddilys, gadarn a thryloyw sy'n cefnogi rhieni a theuluoedd.

6 Dadl ar adroddiad Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau – Datblygu Trafnidiaeth Cymru yn y dyfodol

(60 munud)

NDM7108 [Russell George \(Sir Drefaldwyn\)](#)

Cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru:

Yn nodi adroddiad Pwyllgor yr Economi, Seilwaith a Sgiliau ar ei Ymchwiliad: Datblygu Trafnidiaeth Cymru yn y dyfodol – a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 2 Mai 2019.

Nodyn: [Gosodwyd](#) yr ymateb gan Lywodraeth Cymru ar 12 Mehefin 2019.

[Gosodwyd](#) ymateb Trafnidiaeth Cymru ar 17 Mehefin 2019.

7 Dadl ar adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg – Bagloriaeth y Dyfodol: Statws cymhwyster Bagloriaeth Cymru

(60 munud)

NDM7112 [Lynne Neagle \(Torfaen\)](#)

Cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru:

Yn nodi Adroddiad y Pwyllgor Plant, Pobl Ifanc ac Addysg – Bagloriaeth y Dyfodol: Statws cymhwyster Bagloriaeth Cymru, a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 3 Ebrill 2019.

Nodyn: [Gosodwyd](#) ymateb Llywodraeth Cymru ar 26 Mehefin 2019.

8 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Colli Golwg

(30 munud)

NDM7110 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru:

1. Yn nodi:

- a) bod 111,000 o bobl yng Nghymru, ar hyn o bryd, yn byw gyda nam ar eu golwg;
- b) y rhagwelir y bydd nifer y bobl sydd wedi colli eu golwg yn cynyddu 32 y cant erbyn 2030 ac yn dyblu erbyn 2050.

2. Yn croesawu cyflwyno mesurau perfformiad newydd ar gyfer cleifion gofal llygaid.

3. Yn gresynu bod 1 o bob 3 chlaf y tybir eu bod mewn perygl mawr o golli eu golwg yn aros yn hwy na'u targed o ran amser aros ar gyfer apwyntiadau offthalmoleg.

4. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i wneud y canlynol:

- a) bod yn gadarn wrth ddwyn byrddau iechyd i gyfrif am eu methiant i gyrraedd targedau amseroedd aros gofal llygaid a rhoi ei mesurau gofal llygaid ar waith;
- b) datblygu cynllun gweithlu cenedlaethol ar gyfer offthalmoleg i sicrhau bod digon o gapasiti mewn clinigau llygaid i ddiwallu anghenion pobl Cymru nawr ac yn y dyfodol;
- c) gwella'r broses o gasglu, dadansoddi a dysgu o gwynion a digwyddiadau difrifol lle mae pobl wedi colli eu golwg;
- d) cyhoeddi amserlen, ar frys, ar gyfer datblygu a chyhoeddi cynllun cyflawni newydd ar gyfer gofal llygaid yng Nghymru.

Cyflwynwyd y gwelliant a ganlyn:

Gwelliant 1 – [Rebecca Evans \(Gwyr\)](#)

Dileu popeth ar ôl is-bwynt 4a a rhoi yn ei le:

bwrw ymlaen â chyhoeddi a gweithredu'r cynllun gweithlu cenedlaethol ar gyfer yr holl sector gofal llygaid a chyhoeddi Cylchlythyr Iechyd Cymru i sicrhau bod digon

o gapasiti mewn clinigau llygaid i ddiwallu anghenion pobl Cymru yn awr ac yn y dyfodol;

gwella'r broses o gasglu, dadansoddi a dysgu o gwynion a digwyddiadau difrifol lle mae pobl wedi colli eu golwg;

parhau i fwrw ymlaen â'r gwaith o weithredu'r cynllun cyflawni ar gyfer gofal llygaid yn ei flwyddyn olaf a nodi y bydd y Prif Gynghorydd Optometrig yn gweithio gyda rhanddeiliaid trwy Gymru yn ystod y misoedd nesaf i gytuno ar y camau nesaf.

[Cynllun cyflawni ar gyfer gofal iechyd llygaid 2013 i 2018](#)

9 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Ul uchelgais y strategaeth Cymraeg 2050 o gyrraedd 1 filiwn o siaradwyr Cymraeg mewn cenedlaeth (30 munud)

NDM7111 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod Cynulliad Cenedlaethol Cymru:

1. Yn nodi'r gefnogaeth drawsbleidiol o fewn y Cynulliad i uchelgais y strategaeth Cymraeg 2050 o gyrraedd 1 filiwn o siaradwyr Cymraeg mewn cenedlaeth.
2. Yn cydnabod bod llwyddiant y strategaeth yn ddibynnol, yn rhannol, ar:
 - a) creu mwy o gyfleoedd i bobl ddefnyddio a datblygu eu sgiliau Cymraeg yn y gweithle yn ogystal ag yn y gymuned;
 - b) argyhoeddi busnesau bod mantais fasnachol o ran hyrwyddo hunaniaeth ddwyieithog;
 - c) sicrhau cydbwysedd a hyblygrwydd rhwng camau deddfwriaethol ac anneddfwriaethol i gyflawni hyn, a chydabod bod 99 y cant o fentrau Cymru yn fusnesau micro, bach, neu ganolig o ran maint;
 - d) nodi a darparu gwerth am arian drwy gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle yn hytrach na chyflwyno gofynion nad ydynt yn cyflawni hyn ac nad ydynt yn cael eu hystyried yn flaenoriaeth gan siaradwyr Cymraeg.
3. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cynulliad drwy ddatganiadau llafar bob chwe mis ar y cynnydd a wnaed mewn perthynas â Cymraeg 2050.

4. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i gyflwyno adroddiad i'r Cynulliad cyn diwedd 2019 ar effeithiolrwydd ei gwaith hyrwyddo presennol o'r Gymraeg i fusnesau, ar wahân i waith Comisiynydd y Gymraeg.
5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i benodi rhwydwaith o hyrwyddwyr busnes Cymraeg i hybu defnyddio'r Gymraeg gan fusnesau micro, bach a chanolig eu maint.
6. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i ystyried diwygio rôl Comisiynydd y Gymraeg ymhellach o ran caniatáu i ymchwiliadau gael eu cynnal i honiadau siaradwyr Cymraeg a'r rhai nad ydynt yn siarad Cymraeg mewn perthynas â thorri eu hawliau iaith.

[Cymraeg 2050: strategaeth iaith Gymraeg](#)

Cyflwynwyd y gwelliannau a ganlyn:

Gwelliant 1 – [Rebecca Evans \(Gwyr\)](#)

Dileu pwyntiau 2 – 6 a rhoi yn eu lle:

Yn cydnabod bod tair elfen i strategaeth Cymraeg 2050 a fydd yn ein helpu i gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg, sef:

- a) cynyddu nifer y siaradwyr drwy'r rhaglen Cymraeg i Blant / Cymraeg for Kids, y Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg gwell, a'r ymagwedd newydd tuag at addysgu Cymraeg drwy'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol;
- b) cynyddu'r defnydd dyddiol o'r iaith mewn gweithleoedd, busnesau ac yn y gymuned;
- c) darparu seilwaith cadarn ar gyfer pob cam gweithredu gan gynnwys technoleg, seilwaith ieithyddol, a sicrhau cefnogaeth y cyhoedd.

Yn dathlu bod Llywodraeth Cymru, ers lansio Cymraeg 2050, wedi gwneud cynnydd sylweddol yn y meysydd a ganlyn:

- a) cynyddu nifer y Cylchoedd Meithrin a Chylchoedd Ti a Fi er mwyn i fwy o blant gael cychwyn ar eu taith i addysg cyfrwng Cymraeg;
- b) symud o asesu'r galw am addysg cyfrwng Cymraeg i greu'r galw amdani, er mwyn cynyddu nifer y siaradwyr drwy'r Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg;

c) lansio Cynllun Gweithredu Technoleg Cymraeg newydd sy'n nodi gweledigaeth i sicrhau bod y Gymraeg ar gael yn hawdd ym maes technoleg;

d) cyllido'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol i ddarparu'r cynllun Cymraeg Gwaith / Work Welsh er mwyn datblygu sgiliau Cymraeg gweithwyr mewn sectorau a dargedir, gan gynnwys y sector prentisiaethau;

e) darparu bron £60 miliwn o gyllid cyfalaf ar gyfer y blynyddoedd cynnar, addysg ac ar gyfer ailwampio Neuadd Pantycelyn a chyfleusterau'r Urdd yng Nglan-llyn a Llangrannog;

f) cyllido 14 Swyddog Busnes ledled Cymru i gynnig cyngor a dulliau ymarferol i helpu busnesau i ddefnyddio mwy o Gymraeg. Caiff llinell gymorth ei lansio'n fuan i roi gwybodaeth am y Gymraeg, i gyfeirio pobl at gymorth gyda'r Gymraeg, ac i ddarparu cyfieithiadau cryno;

Yn dathlu bod Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu'n frwdfrydig at Flwyddyn Ryngwladol y Cenedloedd Unedig ar gyfer Ieithoedd Cynhenid, a hynny fel platfform i ddathlu Cymru fel cenedl ddwyieithog agored.

[Cynllun gweithredu technoleg Cymraeg](#)

[Os derbynnir gwelliant 1, caiff gwelliannau 2 a 3 eu dad-ddethol]

Gwelliant 2 – Rhun ap Iorwerth (Ynys Môn)

Dileu pwynt 2 a rhoi yn ei le:

Yn cydnabod bod gweithredu dyhead y strategaeth yn gofyn am gynllunio strategol a gweithredu ymarferol bwriadus ym mhob maes, yn enwedig mewn perthynas ag addysg, datblygu economaidd, datblygu cymunedol, statws ac isadeiledd y Gymraeg, y gweithle, a'r teulu.

Gwelliant 3 – Rhun ap Iorwerth (Ynys Môn)

Dileu pwynt 6 a rhoi yn ei le:

Yn galw ar Lywodraeth Cymru i gyflwyno a gweithredu amserlen i ganiatáu Comisiynydd y Gymraeg i osod safonau'r Gymraeg ac ehangu hawliau i ddefnyddio'r iaith ym maes cymdeithasau tai, dŵr, gwasanaethau post, trafnidiaeth, ynni, telathrebu ynghyd ag ychwanegu cyrff newydd at reoliadau a basiwyd eisoes.

10 Cyfnod pleidleisio

11 Dadl Fer

(30 munud)

NDM7067 [Jack Sargeant \(Alun a Glannau Dyfrdwy\)](#)

Camau at Wleidyddiaeth Garedicach: Cynllun ar gyfer creu cymunedau caredicach ledled Cymru

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Cynulliad am 13.30, Dydd Mawrth, 9 Gorffennaf
2019